

Johann Schmidt Johann Carl Baltz

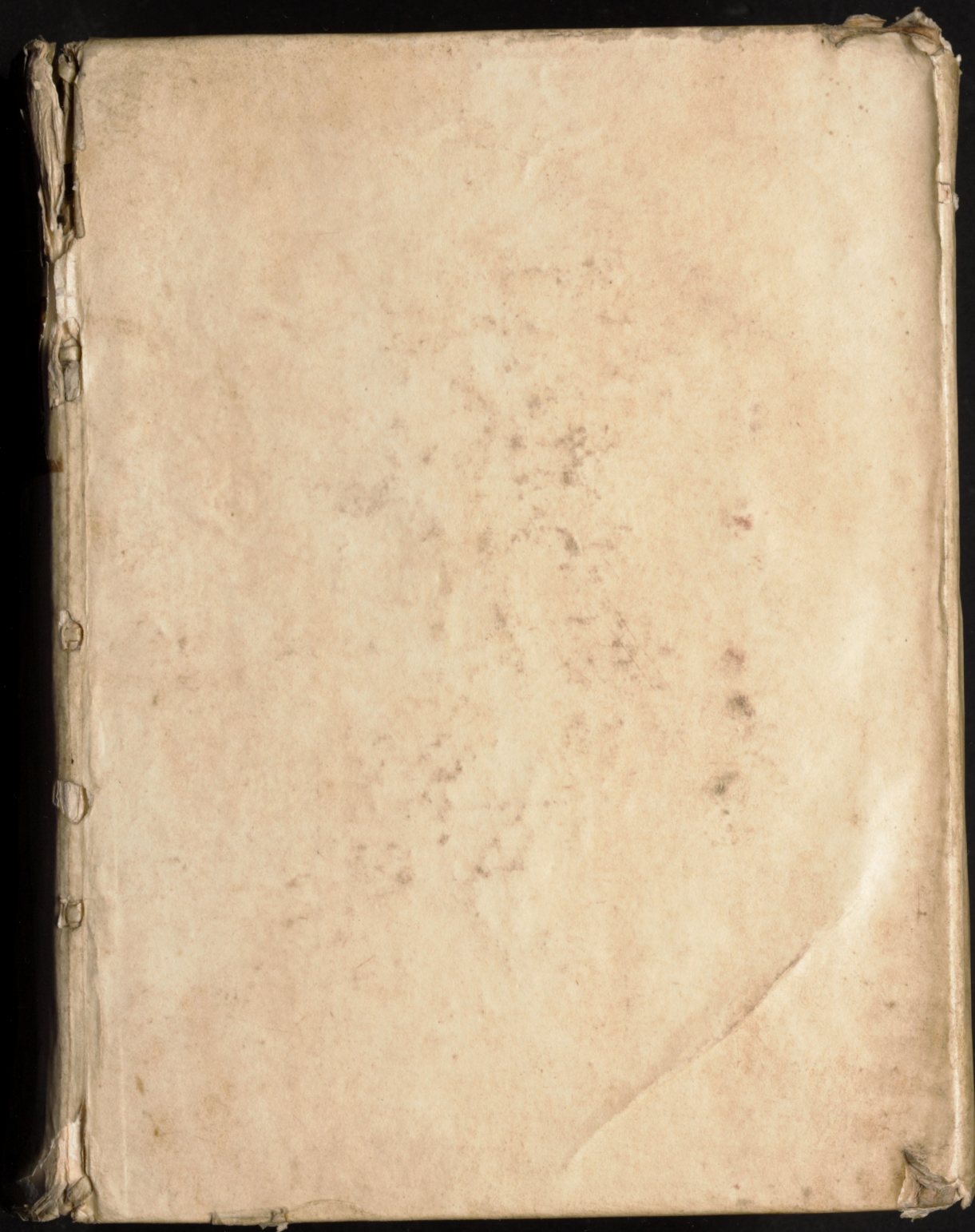
Compendiaria Delineatio Articuli De Vita Aeterna, Quam Aeterno Numine aspirante

Argentorati: Spoor, 1649

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn787861073>

Druck Freier Zugang

80.

Fa-1092(80)

In Tomo hoc. XXXVII. Sunt

1. Jo. Schmid de Peccato. ad 1 Jo. III, 4.
2. — de libero Arbitrio. Jo. VIII, 36.
3. Seb. Schmid de script. S. ad 2 Pet. I, 19. 20. 21.
4. D. Damhaueri Aethica Sancta sui vindic.
5. Jo. Faust proli. de oratione divina ad Act. XVII, 28.
6. D. Georgij Heberlini fascic. hymna. Cant. I, 13.
7. Andreas Vivianus ad Psalmum II.
8. Jo. Schmid de Vita Aeterna.
9. Christiani Dietz. Manipulus thesauri Praxiani sub B.
Ludgemanno propositarum.
10. D. Martin Gejeri conformitas Iudeo Passiva in
Doctrina de Deo Angelic & Homine.
11. Christoph Laur. Meelfuhrer proli. de Christismo.
12. Jo. Andr. Quenstedt de Persecutione Venetol.
13. Gabrielis Wedderkopp de Archismo Pontianorum.
14. Michael Foerster de Legum naturalium origine.
15. — de ordine script. S. prout ea tum. Nat. conve-
niunt de B.
16. & Jo. Fecht de Iudae Controversiarum.
16. a. — de II Trinitate.
16. b. — de Antichristo.
17. — de Jurisdictione Sanctorum.
18. — de Lavatione.
19. — de Communione sub utroque

20. I. G. Ficht de Miſſa.
 21. —. De ſacramentis.
 21. —. De vocatione Miniſtrorum Eccleſiæ.
 22. —. De Celibatu eorundem.
 23. —. De Peccato.
 24. Hoorbeeck de Theologia Praxi.
 25. —. Pars poſtend.
 26. —. de Tentatione Dei.
 27. —. De Autoritate N. Teſt.
 28. —. De Peccato.
 29. —. De Devotione.
 30. —. De Meditatione ſacra.
 31 } —. De Studio verbi divini.
 32 } —.
 33. —. De ſenſu divina gratia.
 34. —. De Fiducia in Deo.
 35. —. De Gaudio ſpirituali.
 36. —. De Zelo.
 37. —. De Conſto.
 38. —. De Aſcenſione Conſh.
 39. —. De gloria Conſh celeſti.
 40. —. De ſpiritu ſ.
 41 } —. De Providentia.
 42 } —.

42. } Floornbeek de Predestinationes.
 43. }
 44. }
 44b. — . De Sabbatho.
 45. — . De Ministerii acceptiones.
 46. — . De Examine Ministrorum.
 47. — . De eorum Officio.
 48. }
 49. }
 50. } — . De Ecclesiasticorum Vita.
 51. }
 52. }
 53. — . De Foedere Ecclesiastico.
 54. — . De Mundo.
 55. — . Ad Matt. XXIII, 37. —
 56. — . — . pl, 20. 21.
 57. Jos. Cocceji de divinitate Script.
 58. } — . de Perfectione Script.
 59. }
 60. } — . de Foedere gratie et Verbo MT.
 61. }
 62. } — . de eo quod Deus est.
 63. }
 64. — . de statu Humiliationis Christi.

65. Jo. Coarji de Regeneratione et Resurrectione.
 66. —. De Oblatione Christi.
 67. Wetstenij. De unionis Personalis in Christo Forma,
 Sine effectis. etc.
 68. — Lucia Gernleri de Forma Unionis Personalis
 in Christo.
 69. —. De Prophetia Dei.
 70. —. De Peccato in Spiritum S.
 71. Wetstenij de Prodest. Bonorum et malorum.
 72. Gius et Collegam Syllabus Controversiarum

V.

COMPENDIARIA
DELINEATIO ARTICULI
De
VITA AETERNA,

Quam
ÆTERNO NUMINE
aspirante,

Sub
PRAESIDIO

IOHANN. SCHMIDT,
SS. THEOL. D. P. P. & CONVEN-
tus Ecclesiastici Præsidis, Fautoris
& Patroni sui maximi, Præceptoris
sanctè colendi, submissè vene-
randi,

*In Inclita Argentōnensium Vniuersitate
publicè & cōtinuè exponit*

M. JOHANNES CAROLUS BALTZ,
ARGENTINENS.

Martij
Die 5te Mensis Februarii, horis locog, consuetis.

ARGENTORATI,

Typis FRIDERICI SPOOR.

Anno M. DC. XLIX.

In Forberg.

Perillustribus & Generosissimis
DOMINIS

Dn. GEORGIO FRIDERICO,

&

Dn. JOHANNI JACOBO,

Fratribus & Dominis in Rappoltschtein/Hohenack und Gerolshausen
et am Bassichin/ &c. Dominis suis Clementiss. & gratiosiss.

UT ET

Nobilitate Generis, Virtutum Splendore & meritis
Eminentibus,

Dn. LUDOVICO WEZEL à Marsilien.

Dn. WILHELMO DASERO, Rupisvillæ urbico } Præfectis ac

Dn. PHILIPPO JACOB SPENNERO, } Consiliariis
Rationum & tabularum } Rappolst.

Dn. IOH. CHRISTOPHORO STOFFELIO.

NEC NON

Dignitate Reverendis, Doctrina Excellentibus & Clarissimis,
vita probatissimis, humanissimis,

Dn. MICHAELI WALTHERO, Pastori Richovillanæ Ecclesiæ fidelissimo & Præsidi Vicinarum Vicario dignissimo.

Dn. M. MARTINO GROSSIO, S. T. apud Argent. }
Diacono. } Vigilantissimis.

Dn. JOACHIMO STOLLIO, Illustris familiæ Rappolsteinenf. Pastori Aulico. }

Dn. DAVIDI Ehrentraut/ Diac. apud Richovill.

Dn. M. MARCELLO SCHENCKIO, Præceptor apud Argent.
classico fidelissimo, cognato meo honorando,

Dn. Patronis, Fautoribus, Promotoribus suis iugè
observantiæ cultu devenerandis,

Has Exercitiorum Theologicorum publicorum primitias

Humillima de oratione officiosa submissione
D. D. D.

M. Ioh. Carolus Baltz, Resp.

Compendiaria delineationis articuli

De

VITA AETERNA.

Thef. I.

Ita hominis post lapsum tri- *Vita tri-
plex.*
plex est; Nature, Gratia, & Glorie.

Vita natura est, secundum quam Ada-
mus nongentos triginta vixit annos,
Noach9 nongentos quinquaginta &c.

Vita gratia est, qua Paulus conversus,
regeneratus & renovatus vixit non sibi, nec ipse, sed Chri-
sto, & in ipso Christus. Galat. 2, 20. Vita gloria est, quam
vivent omnes electi Dei, fideles Christo, post mortem
temporalem & mundum.

II.

Hanc vocamus *vitam aeternam*, ut à reli-
quis distinguamus, denominatione ab adiuncto factâ.
Vtraque enim ista huius temporis cum mundo fini-
tur: hæc eò pertinet, ubi novum dominabitur se-
culum in æternum non finiendum, ubi & ipsa finem
non fortietur.

III.

Equidem in Scriptura sacra *Vita aeterna non est* *Terminus*
una. Nam I. Vita æterna vocatur *Dominus & Salva-* *Vita aet-*
tor noster Iesus, ipse vita Æterna secundum Divinita- *ne ambi-*
tem essentialiter, secundum humanitatem personali- *gum.*

A 2

ter;

ter; secundum utramque nobis vitæ æternæ causa.
 I. Joh. 3, v. 20. ὅτι ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιον. *Hic est verus ille Deus, & ipsa vita æterna:* & 1. Johann. 1, vers. 2. ἀναγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. *Annunciamus vobis vitam æternam.* II. Via vitæ æternæ Joh. 12, v. 6. ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ (τοῦ πατρὸς) ζωὴ αἰώνιος ἐστίν. *Mandatum ipsius (Patris) vita æterna est.* ἐντολὴ πατρὸς. Mandatum Patris Christo datum, i. e. id quod Christus fecit & prædicavit, ut ipse v. 49. declaravit. Sic Johann. 17, vers. 3. αὐτὴ δὲ ἐστὶν ἡ ζωὴ αἰώνιον. *Hec verò est vita æterna, ut cognoscant Te, Pater, qui es solus verus Deus, & quem misisti, Iesum Christum.* III. Pro statu vitæ æternæ hominibus communicata felicissima, imprimis & frequentissimè. Quomodo & absolutè vox vita usurpatur pro vitæ huius seculi felicissimo statu, conditione exoptata. Quem in sensum acclamatum est in Veteri Testamento Regibus; *Vivat Rex;* & vota concepta sunt; *Ruben vivat & non moriatur.* Ut videtur, inde, quia vita ipsa in se considerata res est nobilissima, & præstantissima, quam qui habet, est felicissimus, ad cuius conservationem omnis felicitas contendit; at ad destructionem eius omnis infelicitas nititur.

IV.

Extra Scripturæ quoque stylum, & si rem respiciamus, *Vita æterna Angelorum* est & *hominum damnatorum*, qui in æternum infelicitati, miseriæ, pœnæ suæ super vivunt: quorum tamen vitam scriptura potius mortem appellat.

V.

Sed nobis hoc loco *de vitæ æternæ hominum sermo* erit, peccatorum post lapsum, & hæc quidem non ea, quæ est tantum duratio perpetua: sed una felicissimus

mus eorum status, gaudio & gloriâ abundans, vita conditionis suavissimæ non finiendæ, nunquam terminandæ.

VI.

Quæ vita in sacris literis multis insignitur variisque atq; nobilissimis nominibus, quæ docti collegunt. *Cælum* vocatur à Christo Matth. 5, v. 12. *Tertium cælum* à S. Paulo, 2 Corinth. 12, 2. *cælum cælorum* à Psalte. Psal. 115, v. 16. *cælum novum & terra nova* apud Esaïam cap. 65, 17. c. 66, 22. *Paradysus* apud Lucam cap. 23, v. 43. à Paulo 2. Cor. 12, 4. *Sinus Abrahæ*, Luc. 16, 12. *Domus Patris* Joh. 14, 2. &c.

Vita æterna diversæ nomina.

VII.

Esse *vitam æternam* paratam hominibus negabant olim omninò Epicuræi, & hodieq; impii eorum castra sequentes. Suadet tamen quodammodo ipsa naturalis cognitio, sed non persuadet. Verùm scriptura sacra solidè omnes bonos erudit; omnes erudire conatur.

An sit?

VIII.

Habet hæc in Evangelio inprimis promissiones suavissimas Joh. 3, v. 14. 15. 16. ἵνα πάντες οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἅτινα γὰρ ἡγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἵνα πάντες οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται. ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον. confer Matth. 5, 3. seqq. cap. 8, 11. c. 25, 46. &c.

IX.

Habet exempla translatorum in cælum, in vitam æternam. Translatus est Henoch, & vivens nunquam in terris amplius visus est. Genes. 5. Eliam currus & equi cœlestes transportarunt, nec in terram rediit 2. Reg. 2. Vivus tamen in monte Tabor postea visus est ab Apostolis Matth. 17.

A 3

X. Habet

X.

Habet præcipuè Præcurforem nostrum Dominum Iesum Christum, viam nobis parantem, Sacerdotem nostrum, qui in sancta cœlestia visibiliter intravit, vitæ æternæ Dominus coelique possessor constitutus est, ut post se trahat, quotquot hic eum sequuntur. Nam ut resurrectionis nostræ resurrectio Christi fundamentum & argumentum est: ita eiusdem in coelum ingressus vitæ æternæ nobis causa est, eandemque nobis confirmat.

XI.

Habet piorum exempla, quorum fides beatam hanc æternamque vitam amplectebatur, spes anxie expectabat. Jobi, qui dicit; *scio, quod redemptor meus vivit, & in novissima die de terrâ surrecturus sum: Et rursum circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum meum. Quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspexituri sunt, & non alius.* Job. cap. 19. vers. 25. David. Psalm. cap. 27, vers. 13. *Credo videre bona Domini in terra viventium.*

XII.

Habet gravissimas rationes: à bonitate & benignitate Domini Dei nostri, Psalm. 84, 12. *quoniam Sol & clypeus est Dominus Deus; gratiam & gloriam dat Dominus, non prohibebit bonum ab ambulatibus in integritatibus.* *A justitia ejus* 2. Thess. 1, 6. & 7. *δικαιον παρὰ θεῷ αὐταποδῆναι τοῖς ἐλιβοῦσιν ὑμᾶς ἐλπίμιν, καὶ ὑμῖν τοῖς ἐλιβομένοις ἀνέσιν μετ' ἡμῶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ: & aliis.*

XIII.

Is, qui hanc vitam æternam (formaliter considerata)

tam) & creat, & dat est Deus Triunus, Optimus, Maxi-
mus, Pater, Filius & Spiritus Sanctus. Quod ex dictis ^{Causa eff-}
jam constat. sed & Paulus significanter loquitur z. ^{ciens Deus}
^{trinus.}

Corinth. 5, v. 1. οἶδαμεν, ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τῶσκήνους
καταλυθῇ, ὁικοδομηθῇ, καὶ θεὸς ἔχομεν, οἰκίαν, ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.

XIV.

Extruxit primum hanc ^{οικοδομήν} Deus ex mera bo-
nitate suā: quā angelos etiam beatos reddidit. Iam ve-
rò hominibus peccatoribus insuper eā donat gratiā,
quā peccata condonat: quā de loquitur D. Paulus Tit.
3, 4. & 5. ὅτε ἐπιφάνη ἡ χάρις ὅτις καὶ ἡ φιλανθρωπία τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
θεοῦ, κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς.

XV.

Quæ gratia Dei peccata condonans, non est, quam
Photiniani sibi imaginantur, & possibilem Scholasti-
corum multi statuunt, absoluta, quæ, nulla interveni-
ente satisfactione peccata remittat, sed qua, satis-
factione præstita sufficientissimā, reconcilia-
ri se patitur Deus justissimus. Neque enim homini
scriptura peccata condonari dicit gratis, quod nulla
præstetur satisfactio, sed quod non præstetur ab ho-
mine propria, & quæ ab homine in æternum præstari
nequeat.

XVI.

Satisfactio ista causa vitæ æternæ est meritoria per-
fectissimè, extrinsecus impulsiva: Et est præstita à Domi-
no nostro Iesu Christo. Nam ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη, ἡ ^{Meritoria,}
^{Christi me-}
^{diatoris}
χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ ἐγένετο Ioh. 1, 17. nimirum quia
ἐντίλυτρον se ipsum dedit pro omnibus 1. Timoth. 2, 6.
propter quod ὁ ἔχων τὸν υἱὸν, ἔχει τὴν ζωὴν, ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν
τοῦ θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. 1. Joh. 5, 12.

XVII. Præ-

Præstita est à Domino Iesu, dum pro nobis *κερα-
τεις καὶ (ταπεινοί)* tum vitæ huius humanæ miseras)
pertulit, tum legi Dei se subiecit, eidemque perfectam
obedientiam præstitit, tum pro nobis varia passus est
usque ad mortem crucis, perfectam & hic Patri suo
obedientiam præstans.

Neque enim Piscatori Calviniano credendum
obedi- est, *Christum tantum obedientia suâ passivâ, non autem*
tia activâ *activâ pro nobis satisfecisse: quasi hanc Deo Patri suo*
et passivâ. debuerit ut homo Legi Dei suâ naturâ subiectus;
 istam verò solam lex nulla requisierit.

Scriptura namque sacra nos ita ducit, ut utramque salutis nostrae causam meritum credamus. Expresse dicit Paulus Galat. 4, 4. 5. ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. Non licebit hic simplicissimo sermoni etiam inferre vim, ut τὸ ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ ad remotius potius ἐξαπέστειλεν, non verò propius γενόμενον ὑπὸ νόμον referatur. Non licebit negligere mutuum nervosumque verborum respectum, γενόμενον ὑπὸ νόμον & τοὺς ὑπὸ νόμον. Non licebit facere otiosa verba ista, γενόμενον ὑπὸ νόμον. Non licebit admittere, ut Paulus eo loco, ubi de hoc, quod ad salutem est necessarium agit, neglexerit, quomodo Christus nos redemerit. Quin imo nisi Christus propter nos subjectus est, neq; redemit nos sanguine suo. Clarè namq; testatur idem Paulus, non redemisse nos sanguine suo, nisi quatenus pro nobis per legem factus fuit maledictio. χρεὶς, inquit, ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς

κατάρας

κατάρας τοῦ νόμου, γινόμενον ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα. Galat. c. 3, v. 13.
Quomodo lex potuit execrari eum pro nobis qui pro nobis sub lege, non erat?

XX.

Præstita est à Domino Iesu *non secundum humanam naturam tantum; neque etiam secundum divinam tantum; sed secundum utramque.* ἔξαπέστησεν, inquit loco citato Paulus, ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γινόμενον ἐκ γυναικὸς. Missum audis Dei Filium Hominem. Quare Filium? ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. Sine Filio Filii fieri non poteramus. Quare hominem? γινόμενον ὑπὸ νόμον. Non poterat quoque Filius legi subijci sine humanitate, ut fieremus filii.

XXI.

Vbi non tantum *Stancarus delirasse* putandus est: sed & *Pontificii repudiandi*, ab ejus sententiâ non alieni, quicquid etiam excusando Bellarminus contranitatur Tom. 1. de Chr. l. 4. Quid enim proderit, eum, qui passus est, Deum fuisse, si non passio divinitatis virtute pretiosa reddita est?

XXII.

Præstita est à Domino Iesu solo: *non Angelis, non Sanctis, & imprimis deoτέα cooperantibus per opera & merita sua:* εἰς γὰρ θεὸς, εἰς καὶ μεσότης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀνθρώπων Ἰησοῦς χριστός 1. Timoth. cap. 2, vers. 5. εἰς θεός, ut solus, ut super omnes. εἰς καὶ μεσότης, ut solus, ut omnium. Et notandum, quod per v. 4. μεσιτέα ista est, per quam homo salvatur, & ad cognitionem veritatis venit. Ergò quicquid ad cognitionem veritatis, quicquid ad salutem necessarium est mediationis, unius mediationis est hominis Iesu Christi.

Omnibus aliis operibus creaturarum exclusis.

XXIII.

Præstita ita est à solo Domino Iesu, ut *nec nos nostris operibus*

B

operibus

operibus, quicquam merendo & satisfaciendo confe-
ramus: quicquid etiam sit, quod præstamus, sive viri-
bus naturæ & propriis, sive viribus per renovationem
donatis; sive ante conversionem & regenerationem
nostram, sive post eam. Paulus est, qui hoc docet
Tit. cap. 3, v. 5. οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς
ἀλλὰ κατὰ τὸν ἔλεον αὐτοῦ ἔσωσεν ἡμᾶς. Vides hic ποιήσαντας
ἔργα τὰ ἐν δικαιοσύνῃ: neque tamen per ista opera salvatus,
sed per misericordiam, per Iesum Christum Salvato-
rem nostrum.

XXIV.

Rejiciendi sunt utroque in puncto Pontificii, par-
tem salutis, imò totam salutem operibus Sanctorum
& nostris attribuentes.

XXV.

Non obstat, quod vitam æternam μισθὸν dici asse-
runt bonorum operum. Neque enim hoc ex scriptu-
râ demonstrari potest. Non pertinet huc, quod dici-
tur Matth. 20, v. 8. καὶ ἀπέδωκε αὐτοῖς τὸν μισθόν. Posito
namque, quod ἐργασία ista sit post conversionem & re-
generationem, respiciens bona opera: non definitur
tamen merces, quod vita æterna sit; sed nec respicere
potest bona opera: quippe quæ una & æqualis datur
omnibus.

XXVI.

Merces tamen dicitur bonorum operum *in cælo*.
Matth. 5, 12. cap. 10, 41, & 42. Non dicitur; inquam.
sed operantium dicitur magna in cælo merces: ope-
rantes dicuntur mercedem accepturi, mercedem suā
non perdituri. mercedem impropiam, mercedem
gratuitam. μισθὸν προφήτου accipit, qui προφήτης non est:
μισθὸν δικαίου, qui ipse ille δίκαιος non est. Nimirum
benignitas Domini exundat super fideles, ut quod mi-
nimo

nimo fratrum præstitum est, præstitum acceptetur
ipsi Domino, ut fidelium merces ista superabundet,
Matth. c. 25.

XXVII.

Cæterum ista Domini Jesu satisfactio non pro-
miscuè omnibus distribuitur: quanquam ut omni-
bus distribuatur, præstita est: sed iis demum applica-
tur donaturque, *qui verâ fide eam amplectuntur, & per
eam vitam æternam accipiunt.* τῇ χάριτι, inquit Pau-
lus Ephes. c. 2. ἐς τὸ σωσθῆναι διὰ τῆς πίστεως.

XXVIII.

Quam fidem propterea causam instrumentalem
nostræ salutis & vitæ æternæ appellamus, quâ satisfac-
tionem Christi ad salutem nostram non operando,
sed recipiendo recipimus: juxta significantissima ver-
ba, Johann. cap. 1, vers. 12. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐ-
ξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

XXIX.

Bona verò opera ne causâ quidem instrumenta-
lis salutis & vitæ æternæ dici possunt aut debent: sed
hoc solius fidei officium est. Rectè verò Theologi
testimonia veræ fidei esse asserunt, & secundum ea,
quatenus talia sunt, fideles præmia sua gratuita ac-
cipere.

XXX.

Fides illa, quæ causâ instrumentalis est, quæ se te-
statam facit bonis operibus, in ipso quidem statim
conversionis initio vitam æternam apprehendit in
Christo Domino nostro: sed & eadem est, quæ tenere
debet. Nisi teneat, quod facit, si sit perseverans, vita
æterna è manu pigrâ excidit. Vnde seria illa vox
est, quæ extat Apocal. 3, vers. 11. ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. κράτει
ὁ ἥχης, ἵνα μὴ εἰς λάβῃ τὸν στεφάνον σου. q. d. Raptores sunt

B b 2

&

& insidiatores multi, diabolus circumit, & verbum rapit è corde hominum, cum omnibus ipsi annexis bonis: tene fide quod habes, donec venero: veniam autem citò.

XXXI.

*Forma in
ipsis bonis
consistit.* Sed ipsam vitam æternam formaliter sic dictam consideremus, omniaque bona eius. Quæ quidem talia sunt, ut nec auris audierit, nec oculus viderit, nec in cor hominis adscenderit, quæ Deus præparavit suis. Præparavit, inquam, suis; tum in regno gratiæ, tum in regno gloriæ. Est incomprehensibilis hic nobis gratia; est incomprehensibilis nobis gloria.

XXXII.

Describuntur tamen ita nobis in Scriptura, ut non omnino nihil cognoscamus, neque verò etiam & quantitatem, & qualitatem comprehendamus. videbimus eum, sicuti est: *ὁ θεὸς δὲ αὐτὸν καὶ δὴς ἐστίν*, inquit Johannes 1. epist. c. 3, v. 2. Quæ vox quantum complectitur! Sanè vult, nos visuros Deum oculis corporeis ita, ut mens perfectissimè cognoscat eum: perfectissimè adhæsuram ipsi mentem, à quo oculi corporis non avertentur.

XXXIII.

Vnde colligere licet, quanta futura sit gloria Animæ: quanta futura sit corporis gloria. Corporis oculi videbunt Deum non hac infirmâ & obtusâ facie: non in hac corruptibilitate (sic namque nemo qui vivit, videre Deum potest.) sed erunt spiritualitatis quadam imagine ornati, qui videbunt purissimum & sublimissimum Spiritum: erunt acutissimi, qui videbunt invisibilem: erunt subtilitate insigni præditi, qui videbunt subtilissimum: erunt validissimi, qui à tantâ luce non obtundentur.

XXX IV. Nam

XXXIV.

Nam ut oculi, ita totum hominis corpus 'dotibus incorruptibilitatis, immortalitatis, impassibilitatis, subtilitatis, spiritualitatis, agilitatis, claritatis, pulchritudinis &c. erit ornatissimum.

XXXV.

Jam verò animæ, quæ futura gloria, cuius intellectus Deum, sicuti est, cognoscet? Sanè intellectus voluntatem requirit optimam tantoperè illuminatus. Voluntas optima affectus reget potentissimè. Omnes adeoque vires animæ erunt perfectissimæ.

XXXVI.

Verbo vis dici? verbo dicit Paulus 1. Cor. 15, 28. Erit ὁ θεὸς πάντα ἐν πᾶσι. Nempe omnes erunt vitæ æternæ incolæ (ut sic dicam) divini. divinus intellectus, divina voluntas: divini affectus motusque: divina anima, divinum corpus; hoc est, divinitatis omnia plena, divinitati omnia conformia, omnia congruentia.

XXXVII.

Et huius gloriæ quantitas qui definiri poterit? Indicatur tamen, quod partim dicimur Deo futuri similes 1. Joh. 3, 2. partim angelis. Luc. 20, v. 36. partim perfecti 1. Corinth. 15.

XXXVIII.

Aberit itaque peccatum: aberit miseria omnis: aberit omnis mors. τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, κατετίθη ὁ θάνατος εἰς νίκην. τοῦ σου θάνετε τὸ κέντρον; τοῦ σου ἀδὴ τὸν νικῶ; τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία.

XXXIX.

Habituram tamen istam gloriam suos gradus scriptura Gradus
satis clarè affirmat. Vocat nos ἰσαγγέλους, Angelis si- Gloria.
miles. Angeli verò sunt throni, κυριότητες, ἀρχαί, ἐξου-
σίαι

οἱ αὐτοὶ δυνάμεις Col. 1, 26. Eph. 1, 21. Itaque beati homines
erunt alii, (ut sic loquar,) ἰσοθρόνοι, alii ἰσαρχοί, alii δυνάμεις,
alii ἐξουσίαι, alii κυριότητες similes. Dicit nos futuros τῶμα-
τα ἐπουράνια 1. Cor. 15, v. 40. Ergò erimus ἡλιοι, σε-
λῆναι, ἀστέρες. Jam verò ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων
ἀστέρος ἀστέρος, & διαφέρει ἐν δόξῃ verſ. 41.

XL

Tantis istis bonis fruuntur beati, non tantum ha-
bebunt. Fruuntur cum lætitia & gaudio ineffabili,
cum glorificatione perpetuâ & júbilo æterno. Læ-
tabuntur ut bonis ebrii: lætabuntur ut in nuptiis:
lætabuntur ut cum patribus filii; assidentes nuptiis
agni cum Patriarchis Abrahamo, Isaaco & Jacobo.
Canent canticum Patris: canent canticum Agni no-
vum. Lætabuntur sine nausæâ: canent sine lassitu-
dine.

XLI.

Æternum, inquam, lætabuntur; glorificabunt
perpetim. Æternum sine fine; perpetim sine inter-
missione. Semper lætitiæ & glorificationis causa &
materia, Deus, Agnus, vita æterna, consortium: sem-
per lætitia & glorificatio.

XLII.

Finis.

Memores semper, *quis felicitatis sue finis sit*. Ni-
mirum, ut Deus & Christus celebretur, divinaque
gloria manifestetur omnibus & bonitas: bonis verò
benè sit.

XLIII.

Cæterum vita hæc omni tempore hominibus
peccatoribus proposita fuit & promissa, & sub veteri
& sub Novo Testamento. Propositam fuisse Adamo
in integritatis statu, quis sanus negare potest? propo-
sita namque fuit lex divina, quæ dicit viventi de alia
vitâ:

vitâ: Fac hoc & vives. Ab istius verò vitæ spe perlapsum suum decidit, raptaque ipsi est à diabolo. Audit tamen miser, semen mulieris contritum caput serpentis. Habes iterum promissionem vitæ æternæ, sed jam omnino gratuitam, Evangelicam. Quid enim recepturus erat Adam, quam pretiosissimum, quod rapuit Diabolus? ne levis sit promissio. Et hic quid rapuit pretiosius, quam vitam æternam.

XLIV.

Hominibus peccatoribus omnibus & singulis sub utroque Testamento proposita est, aut patuit: *Vita æterna utroque Testamento promissa.* non tantum ut audirent; sed ut acciperent. Vniuersales namque sunt æternæ vitæ causæ: Vniuersalis Dei gratia; uniuersale Christi meritum, uniuersalis fides *sa.*
παράδοξις.

XLV.

Nec audiendi sunt Calviniani, qui vitam æternā semper *quibusdam tantum* absoluto decreto Dei destinatam asserunt; nec unquam voluisse Deum omnes per filium suum Jesum Christum saluos. Atqui Deus non vult mortem peccatoris Ezech. 18. & 33. Neque verò non potest non velle mortem peccatoris nisi per Christum. Siquidem super eum extra Christum ira Dei manet Joh. 3, vers. ult. Et in irâ sua Deus vult mortem peccatoris. *Omnibus oblata.*

XLVI.

Sed non accipiunt omnes vitam æternam. Sanè non accipiunt. Et propterea culpa est hominum. Quare enim non accipiunt, quod Deus dare vult?

XLVII.

Quotquot verò fide accipiunt: & fide tenent: venit certò tempus, quo fruentur. Non in hac vitâ, nisi per gustum aliquem Hebr. 6, 5. sed secundum

dum animam post corporis mortem temporalem, quando Lazarus in sinum Abrahæ reportatur, ipseque Abrahæ sinus gaudio repletus est, & refrigerio perfusus. secundum animam verò & corpus, quando mors & omnis Deo adversaria potestas abolebitur per Dominum nostrum Jesum Christum, qui tradet tum Regnum Patri suo, hoc est, nos sistet ipsi, in quibus Pater habitare possit, & in omnibus esse omnia, in fine mundi.

XLVIII.

Locus

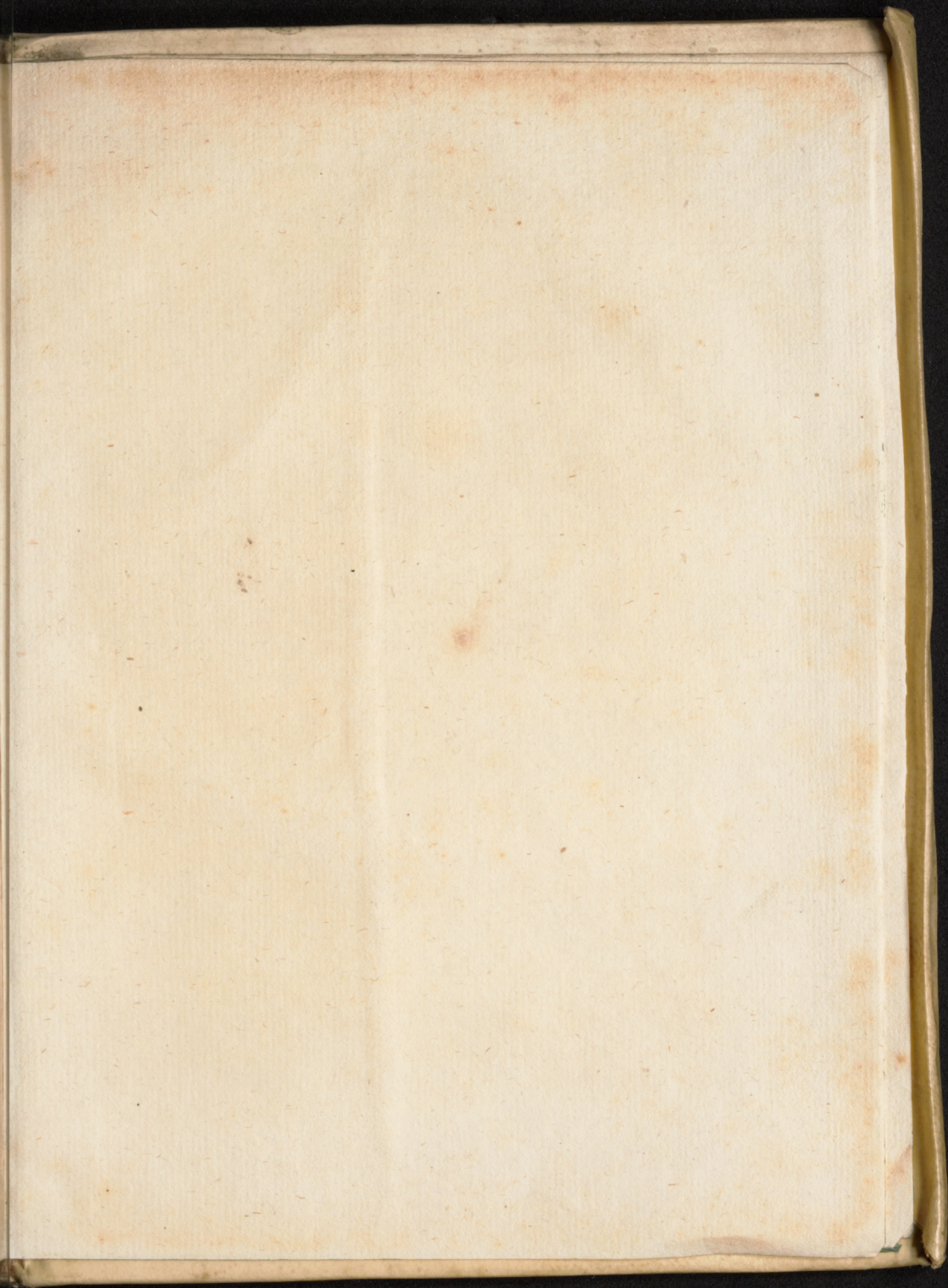
Vnde habitaculum sive tentorium *mundus hic non erit*, ut Judæi aliiq; ineptè sibi imaginantur. Neq; *etiam cælum sidereum*, & quicquid cœlestis hujus est substantiæ. Adeoq; *nec scholasticorum Pontificiorum & Calvinianorum cælum empyreum* sub eadem sphaera contentum.

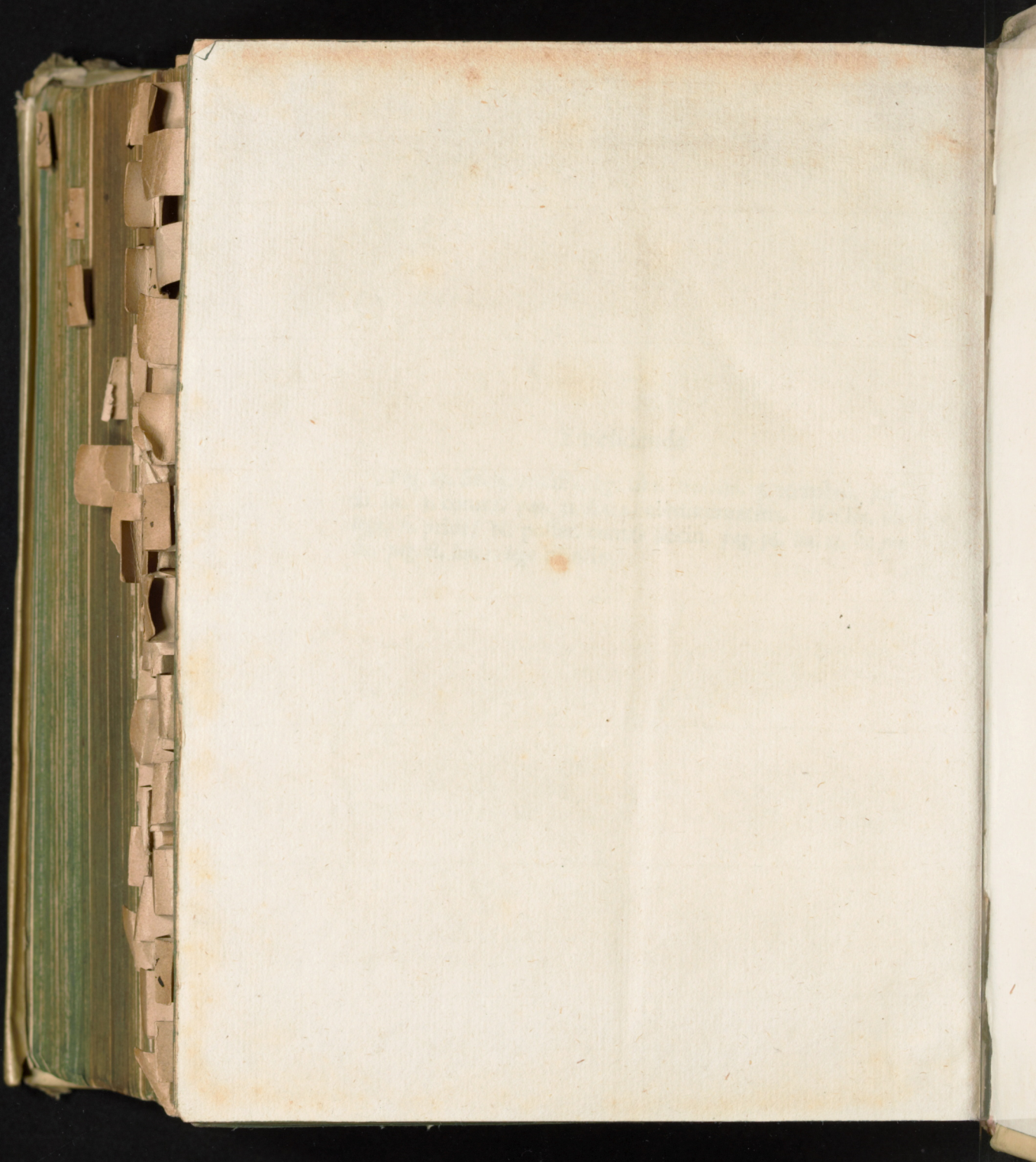
XLIX.

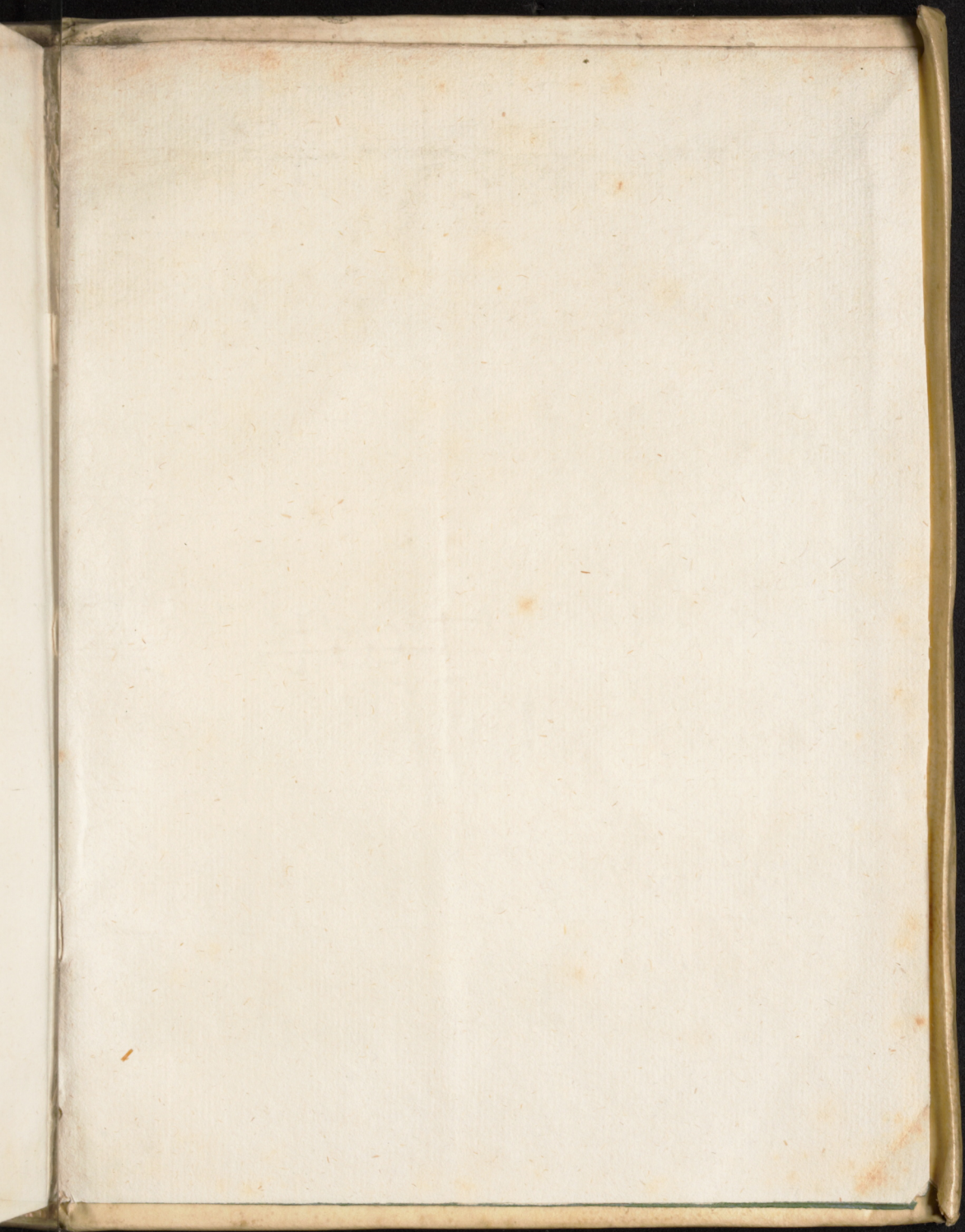
Sed est *domus Patris*, in quâ mansiones multæ sunt, in quâ ipse habitat. Vbi futuri sumus apud Patrem, Filium & Spiritum sanctum, & cum electis angelis: Christus enim de se ait Iohann. cap. 17, vers. 13. *νῦν πρὸς σὲ ἔρχομαι (πάτερ) & de nobis vers. 24. πάτερ, οὓς δέδωκας μὲν, δέλω ὅπου εἰμι ἐγὼ καὶ οἱ ὅτι μετ' ἐμοῦ.* Et hæc de vita æterna.

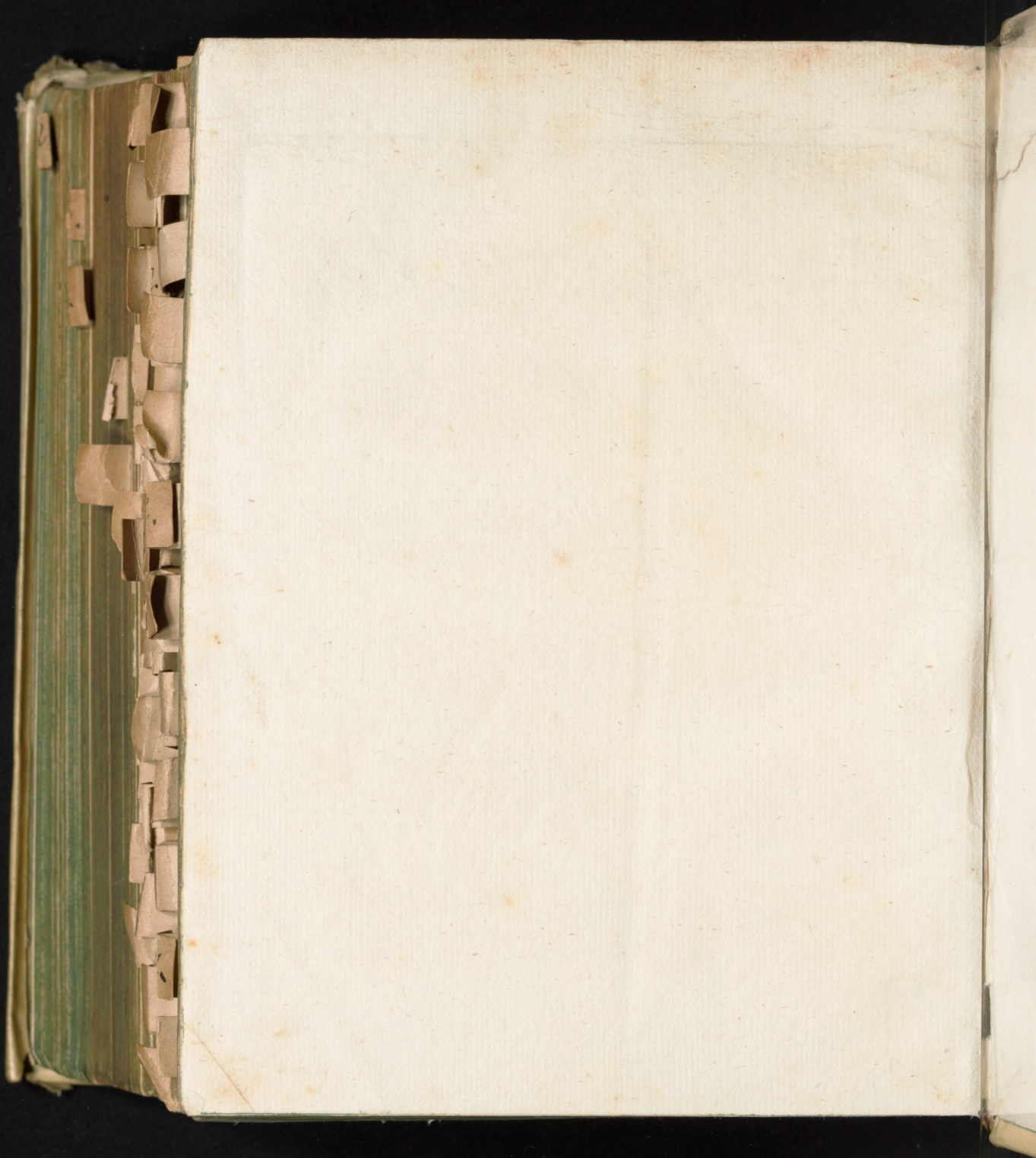
SOLI DEO GLORIA.

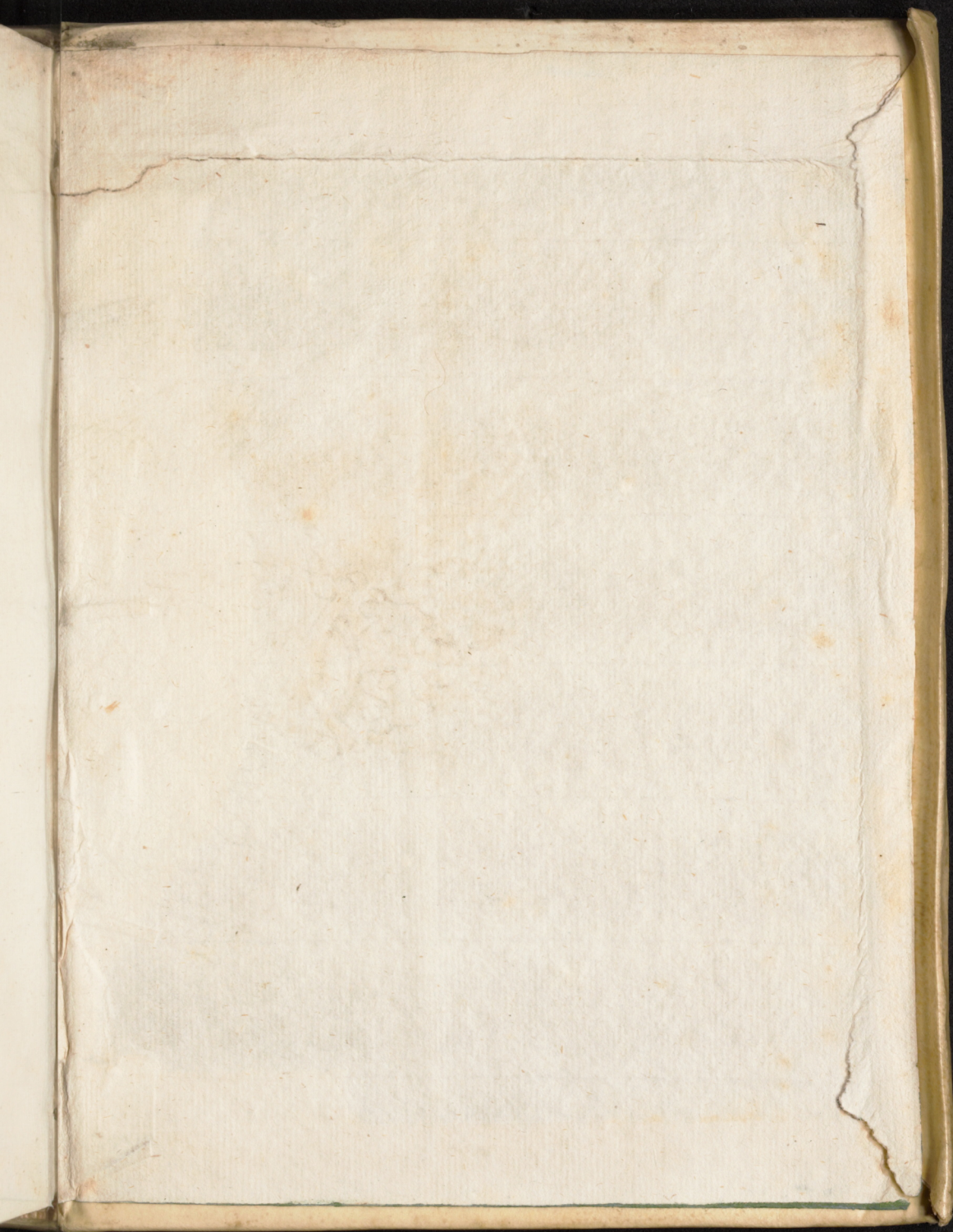

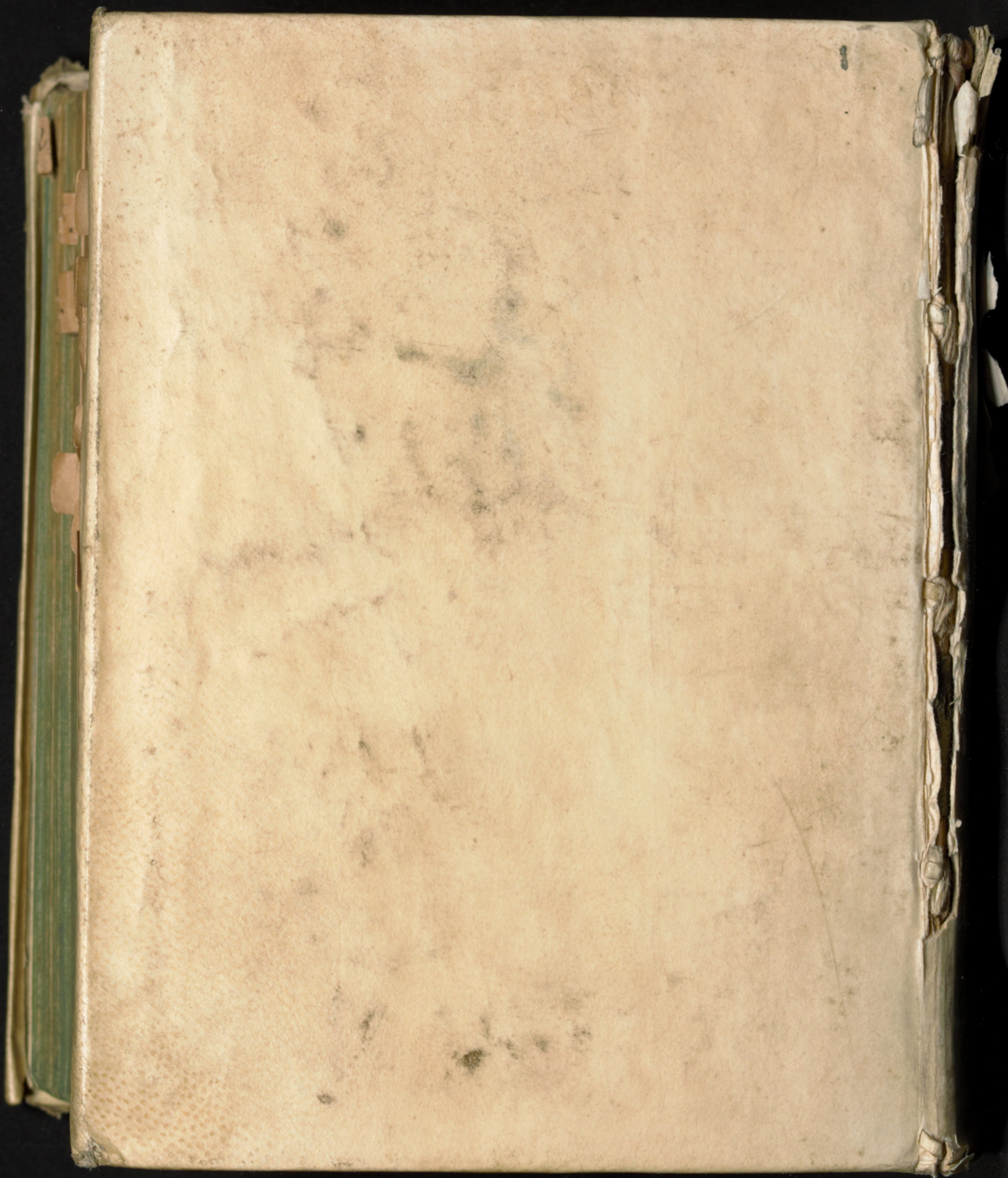

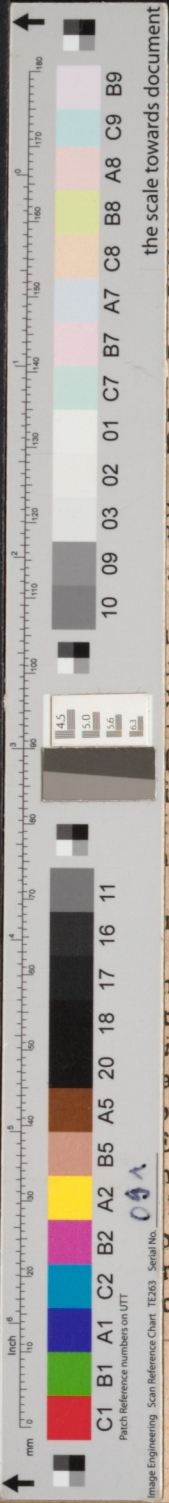

DE LEGE.

25

n, præter Adulterium & Desertionem, ulla
& sufficiens Divortii legitimi? N. contra

Lex Coelibatûs ulli hominum Ordini jure
contra Pontificios.

n Avaritia in V. T. permiffa, in Novo au- De Præceptis
fefsio fimpliciter vetita fit: fic ut in N. T. VIII.

& harum concessione, auctarium legi ac-
ceptum octavum? N. contra Socin.

tianis fimpliciter interdictum fit preciosa-
amentorum usu ex auro gemmisque? N.

ra quæcunque, citra ullam diftinctionem,
as acquirendi modus, fimpliciter damnan-
t. anonif.

io, quæ inter Chriftianos vigere debet, tol-
ftinctionem, & bonorum omnium atque fa-
tionem neceffariò inferat? N. contra Anabapt.

interdictum mendaciorum quorumcunque, De Præc. IX.
liquarum cenfurarum & condemnationum,

in N. T. fancitum, hocque additamento
m perfectius redditum fuerit? N. contra

mendacia jocofa & officiofa, tanquam defle-
tatis, recte annumerentur peccatis? A. con-
itit.

ereticis fit fervanda fides, & contrarium af-
pontificiorum? A. utr. contra Pontif.

equivocationes, ftrophæ verborum, & reten-
nt mendacia? A. contra Pontif. & Anabapt.

Mofes Concupifcentiam, tantum quoad ftu- De Præc. X.
ncupitum; Chriftus infuper, quoad ipfam

n, etiam citra illud ftudium, damnaverit,
oad præceptum decimum adauxerit? N.

D